

Kandidatuppsats

Sjuksköterskeprogrammet 180 hp

Djurens läkande kraft

En litteraturstudie om äldre patienters erfarenheter av djur som en del av omvårdnaden.

Omvårdnad 15 hp

Varberg 2021-11-03

Elin Johansson och Frida Wallin

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Djurens läkande kraft

En litteraturstudie om äldre patienters
erfarenheter av djur som en del av omvårdnaden.

Författare: Elin Johansson
Frida Wallin

Ämne Omvårdnad
Högskolepoäng 15hp
Stad och datum Varberg 2021-11-03

Titel	Djurens läkande kraft - En litteraturstudie om äldre patienters erfarenheter av djur som en del av omvårdnaden.
Författare	Elin Johansson & Frida Wallin
Akademi	Akademien för hälsa och välfärd, högskolan i Halmstad
Handledare	Tania Håkansson, Universitetsadjunkt i omvårdnad, Fil.mag.
Examinator	Henrika Jormfeldt, Professor i omvårdnad, Med. Dr.
Tid	Höstterminen 2021
Sidantal	17
Nyckelord	Djurassisterade aktiviteter, djurassisterad terapi, hälsoeffekter, äldre, äldreården

Sammanfattning

Bakgrund: Det är varje människas rättighet att uppnå bästa möjliga hälsa och äldreomsorgen ska vara inriktad på att de äldre känner välbefinnande och lever ett värdigt liv. Djur har visats ha positiv inverkan i flera bemärkelser och människor är i allmänhet öppna för djurterapi som behandlingsform. För att kunna bedriva personcentrerad vård är det av vikt att som sjuksköterska vara lyhörd för patientens önskemål så att dennes unika behov kan tillgodoses. **Syfte:** Syftet med litteraturstudien var att belysa äldre patienters erfarenheter av djur som en del av omvårdnaden. **Metod:** Litteraturstudien genomfördes med induktiv ansats. **Resultat:** Studien bygger på tio vetenskapliga artiklar som i resultatet speglar äldre patienters erfarenheter av djurterapi på ett socialt, mentalt och fysiskt plan. Resultatet tyder på övervägande positiva erfarenheter där det bland annat beskrivs ökad livskvalitet, mindre ensamhet och motivation till fysisk aktivitet under rubrikerna *Utökad social interaktion*, *Ökat välbefinnande* och *Positiva fysiologiska effekter*. **Konklusion:** I studien framkom att ytterligare forskning krävs men att den upplevda erfarenheten är positiv, vilket bör motivera för att i större utsträckning nyttja denna terapiform i framtiden.

Title	The healing power of animals - A literature study on elderly patient's experiences of animals as a part of nursing.
Author	Elin Johansson & Frida Wallin
School	Academy of Health and Welfare
Supervisor	Tania Håkansson, Lecturer in nursing, MNSc.
Examiner	Henrika Jormfeldt, Professor in nursing, PhD.
Period	Autumn 2021
Pages	17
Key words	Animal assisted activities, animal assisted therapy, elderly, health effects, nursing homes

Abstract

Background: It is a human right to achieve the best health possible and the elderly care must be focused on the well-being of the elderly and that they have a dignified life. Animals have been shown to have a positive impact in several regards and people are generally open to animal therapy as a form of treatment. In order to be able to perform person-centered care, it is important as a nurse to be sensitive to the patient's wishes so that his or her unique needs are met. **Aim:** The aim of the literature study was to illustrate older patient's experiences of animals as a part of nursing. **Method:** The literature study was conducted with an inductive approach. **Results:** The study is based on ten scientific articles and the results reflects older patient's experiences of animal therapy on a social, mental and physical aspect. The results indicate several positive experiences where increased quality of life, less loneliness and motivation for physical activity amongst other are described under the headings *Increased social interaction*, *Increased well-being* and *Positive physiological effects*. **Conclusion:** The study showed that further research is required but also that the experience has been positive, which should motivate to use this form of therapy to a greater extent in the future.

Innehållsförteckning

Inledning	1
Bakgrund	1
Hälsöfrämjande åtgärder och personcentrerad vård	1
Den äldre människan	2
Djur i vården	3
Problemformulering	4
Syfte	4
Metod	4
Datainsamling	4
CINAHL	5
PsycINFO	5
PubMed	6
Inklusions- och exklusionskriterier	6
Databearbetning	6
Forskningsetiska överväganden	6
Resultat	7
Utökad social interaktion	7
Ökat välbefinnande	9
Positiva fysiologiska effekter	10
Diskussion	11
Metoddiskussion	11
Resultatdiskussion	13
Konklusion och implikation	16

Referenser

Bilagor

Bilaga A: Sökordsöversikt

Bilaga B: Sökhistorik

Bilaga C: Artikelöversikt

Inledning

Enligt Statistiska centralbyrån (2018) beräknas Sveriges folkmängd passera 11 miljoner till år 2028. Procentuellt sett är det äldre personer över 80 år som förväntas öka allra mest med en ökning på 50 procent (SCB, 2018). Enligt Socialstyrelsen (2020) är omkring 20 procent av befolkningen i Sverige 65 år eller äldre idag. Rinnan et al. (2018) skriver att till följd av att medellivslängden och den äldre befolkningen ökar kommer antalet sköra och sjuka äldre i framtiden bli fler. Uvnäs-Moberg et al. (2013) förklarar att äldre människor i många fall har en hög läkemedelskonsumtion, där vanliga biverkningar utgörs av förvirring, trötthet och balansrubning som alla bidrar till ökad fallrisk och risk för sjukhusinläggning, vilket i sin tur leder till ökade samhällskostnader förutom skador på patienten (Uvnäs-Moberg et al., 2013). Enligt Socialstyrelsen (2020) tenderar äldre besöka akutmottagningen mer frekvent än yngre, och de personer som passerat 80 år stannar vanligen där en längre tid då de oftare än yngre personer kräver sjukhusinläggning efteråt. Tack vare att utvecklingen gått framåt vad gäller den medicinska forskningen har levnadsförhållandena successivt förbättrats under hela 1900-talet och lett till ett idag allmänt förbättrat hälsoläge. Som ett resultat av denna utveckling lever människor längre varpå fler potentiellt kan drabbas av sjukdomar relaterade till hög ålder som kommer kräva vård (Socialstyrelsen, 2020). SCB (2018) spår att populationen över 80 år kommer öka från dagens dryga 500 000 personer till cirka 800 000 personer år 2030. Omkring 36 procent av de över 80 år har idag insatser i någon form inom äldreomsorgen (Socialstyrelsen, 2020). Ifall behoven i framtiden kommer förbli som nu, men andelen människor öka kommer det leda till över 52 procent fler insatser om 11 år. Idag står äldre över 65 år för omkring hälften av alla vårdtillfällen och en ännu högre andel av den totala vårdtiden, vilket är ett mönster som förstärks med stigande ålder (Socialstyrelsen, 2020). Rinnan et al. (2018) berättar att antalet äldre i behov av vård följaktligen kommer öka, vilket motiverar för att hitta nya metoder för att öka välbefinnandet hos äldre. Många äldre upplever en minskad social gemenskap och att de har sämre livskvalitet (Rinnan et al., 2018). Uvnäs-Moberg et al. (2013) skriver att organisationen VINNOVA i Mars 2012 fick förtroendet av regeringen att undersöka nya tillvägagångssätt för att uppnå trygghet och ökad social samvaro på äldreboende. Rapporten visar att kontakten mellan människa och hund kan ha positiv inverkan på exempelvis kommunikation, sinnesstämning, stressnivåer och fysisk aktivitet. Om vårdhundar används mer frekvent kan läkemedelsanvändningen i viss mån minska och därmed risken för biverkningar som medförs (Uvnäs-Moberg et al., 2013).

Bakgrund

Hälsofrämjande åtgärder och personcentrerad vård

"Health is a state of complete physical, mental and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity" (World Health Organization, 2006, s. 1). WHO (2006) beskriver att det är varje människas grundläggande rättighet att uppnå bästa möjliga hälsa. I agendan Hälsa 2020 går att läsa att god hälsa är gynnsamt för såväl

den enskilda människan som för samhället i stort och att människor ska ha en känsla av tillhörighet och sammanhållning med andra (Folkhälsomyndigheten, 2015). Att låta människor vara aktiva i det hälsofrämjande arbetet är enligt Folkhälsomyndigheten (2015) gynnsamt för utvecklingen. Som en del av Prioriteringsområde 1 i Hälsa 2020 framgår att Folkhälsomyndigheten vill verka för en god hälsa i ett livsloppsperspektiv vilket kommer ha betydelse för den enskildes hälsa men även vara av betydelse för samhället och landets ekonomi. Det har påvisats att tidigt insatta hälsoresurser har varit till fördel för att främja hälsa och på sikt leda till ett friskt och aktivt åldrande (Folkhälsomyndigheten, 2015). Park och Choi (2020) refererar till Rogers (1950) som på 1940-talet utvecklade idén om ett personcentrerat tillvägagångssätt i syfte att förstå helheten av klientcentrerad psykoterapi. Personcentrerad vård är idag en rekommenderad metod för att uppnå bättre kvalitet i vården (Park & Choi, 2020). Enligt Rietkerk et al. (2019) innebär personcentrerad vård att patienten ska vara i fokus och att vårdpersonal på bästa sätt ska möta varje enskild individs behov. Med detta är syftet att stödja framgångsrikt åldrande, förbättra individuella resultat och sänka kostnaderna (Rietkerk et al., 2019). En metod för att uppnå personcentrerad vård är målplanering. Genom god kommunikation mellan patient och vårdpersonal samlas specifika värderingar och omständigheter in och patientens autonomi och dennes personcentrerade vård förstärks (Rietkerk et al., 2019). Hedman och Olsson-Möller (2020) skriver att det som omvårdnadspersonal är viktigt att ta hänsyn till äldre personers tidigare erfarenheter, upplevelser och vanor för att på så vis kunna urskilja vad som motiverar den enskilda patientens vilja att delta i olika aktiviteter. Enligt Lundman och Nordberg (2019) har omvårdnadspersonal en viktig uppgift i att fånga upp och på bästa sätt kompensera varje enskild individs förluster och funktionsnedsättningar för att på så vis skapa möjlighet till upplevelse av helhet och mening (Lundman och Nordberg, 2019)

Den äldre människan

Lundman och Nordberg (2019) förklarar att i Sverige räknas en person som äldre vid 65 års ålder, vilket också understryks av Socialstyrelsen (2017) som även lyfter vikten av att vid all form av äldreomsorg ska den äldres integritet, delaktighet och självbestämmande bevaras. De äldres omsorg ska inriktas på att de får känna välbefinnande och leva ett värdigt liv (Socialstyrelsen, 2017). Hedman och Olsson-Möller (2020) förklarar att bland äldre är nedsatt rörelseförmåga vanligt, om än inte i samma omfattning som förr. Vidare förklarar författarna att den fysiska aktivitetens betydelse för hälsan inte ska förringas. När en äldre människa blir orörlig finns risk för komplikationer som kontrakturer, ökad fallrisk, förstoppning och blodpropp (Hedman & Olsson-Möller, 2020). Edberg et al. (2020) beskriver att psykisk ohälsa i olika former förekommer mer frekvent hos den äldre generationen än hos den yngre och dessutom förefaller det annorlunda. Vid stigande ålder sker fysiologiska förändringar i kroppen som leder till ökad risk för depression och dessutom är det vanligt att vid denna tidpunkt vara med om livsomvälvande saker i livet som kan leda till försämrat mående. Läkemedelsbehandling vid psykisk ohälsa hos äldre bör enligt

Edberg et al. (2020) ske med stor försiktighet eftersom äldre har större risk att drabbas av biverkningar än yngre personer. Omvårdnadsåtgärder ska därför i första hand utgå från personens unika situation och behov (Edberg et al., 2020). Det är inte ovanligt att försämrat psykiskt mående hänger samman med fysiska åkommor och om dessa lindras blir även den psykiska allmänna hälsan bättre (Edberg et al., 2020). Edberg et al. (2020) menar på att både bland personal, anhöriga och de äldre finns stereotypiska föreställningar om att nedstämdhet och depression hör åldrandet till, vilket är tankar som bör förringas. Förutom försämrad livskvalitet är risken för död fördubblad om den äldre patienten lider av både psykiska och fysiska besvär samtidigt (Edberg et al., 2020). Enligt Edberg och Ericsson (2020) är många äldre personer rädda för att drabbas av kognitiva problem och förlorad självständighet på sikt. Ordet kognition inbegriper de psykologiska funktioner som är av värde för människan och består bland annat av lång- och korttidsminne, tankekraft, orienteringsförmåga, kommunikation samt förmåga att utföra diverse praktiska moment. Vid kognitiv svikt har någon eller samtliga av dessa färdigheter helt eller delvis gått förlorade (Edberg & Ericsson, 2020). Sannolikheten att drabbas av kognitiv svikt eller sjukdom ökar vid stigande ålder och eftersom det spås ske en ökning av medellivslängden kommer dessa tillstånd förekomma än mer i framtiden. I dagsläget finns ingen botande behandling för detta varpå förebyggande arbete för folkhälsan och en god omvårdnad är av värde (Edberg & Ericsson, 2020).

Djur i vården

Krause-Parello (2018) förklarar att människor och djur har levt tillsammans i århundraden och nyttan av djur är många, till exempel anses djur förbättra människors hälsa, öka välbefinnandet och bidra med sällskap. Relationer är enligt artikelförfattaren viktiga för en god hälsa och begreppet relation kan inbegripas av såväl mänskliga interaktioner som kontakt mellan människor och djur. Människor är i allmänhet öppna för att använda sällskapsdjur för ökad fysisk och psykisk hälsa då de anser att detta får dem att må bra (Krause-Parello, 2018). Nightingale (1954) bevitnade redan år 1859 djurs terapeutiska effekter för omvårdnaden av patienter varpå hon beskrev att ett litet djur var ett bra sällskap för sjuka, speciellt vid långa kroniska sjukdomstillstånd. Djur kan användas på olika sätt i vården, exempelvis genom att bidra med stimulans och aktivitet vid promenader eller som del av schemalagd terapi (Socialstyrelsen, 2019). Att djuret ger stimulans och aktiverar patienter vid exempelvis promenader kallas för djurassisterade aktiviteter och syftet med det är att underlätta vårdsituationen för patienten. Vid en målinriktad insats där djuret ingår som en del av vård- och behandlingsprocessen och tillhandahålls av särskilt tränade djurförare kallas det ofta i stället för djurassisterad terapi (Socialstyrelsen, 2019). Dr Boris Levinson (1965) höll år 1961 ett tal om begreppet djurassisterad terapi på en konferens ledd av American Psychological Association och med detta anses han vara förfadern till modern djurassisterad terapi. Informellt har djurassisterad terapi funnits som begrepp redan under Sigmund Freuds era som när tillfälle gavs ledde terapiesessioner tillsammans med sin hund Jofi (Davies, 2020). Med

åren har de psykologiska liksom de fysiologiska hälsovinster av denna terapiform uppmärksammas ytterligare enligt Uvnäs-Moberg et al. (2013) och forskningen har därmed tagit fart. Krause-Parello (2018) menar att såväl bland människor i allmänhet som hos psykologer råder en uppfattning om att kontakt med djur skapar en känsla av välbefinnande och ökat självförtroende. Enligt Bachi och Parish-Plass (2016) hävdar en del att det är djuret som är terapeuten, vilket inte är möjligt då denna inte är medveten vare sig om målen eller terapiprocessen som sådan. Snarare kan djuret ses som ett extra stimuli i processen och att det på så vis underlättar terapisessionen. Djurassisterad terapi är enligt Bachi och Parish-Plass (2016) ett kliniskt område som utgår ifrån gällande principer och mål för psykoterapi där terapeutens förståelse för hur djuret kan bidra med ökat välbefinnande hos patienten främjar processen. Bachi et al. (2011) förklarar att djurassisterad terapi med fördel kan nyttjas genom hela livscykeln och vid olika tillstånd. Socialstyrelsen (2019) skriver att alla personer som bor på särskilt boende och som har bedömts lämpliga ska ha möjlighet till vårdhund som en allmän insats. En vårdhund kan också användas till äldre som en individuellt beprövad insats (Socialstyrelsen, 2019).

Problemformulering

Till följd av att medellivslängden och den äldre befolkningen ökar kommer antalet sköra och sjuka äldre bli fler. Många äldre känner avsaknad av socialt stöd, lider av depression och upplever sämre hälsorelaterad livskvalitet. Det är inte ovanligt att äldre har en hög läkemedelskonsumtion där vanliga biverkningar är förvirring, trötthet och ökad fallrisk. Alternativa behandlingsformer i syfte att öka välbefinnandet för den äldre populationen är därför motiverat.

Syfte

Syftet med litteraturstudien var att belysa äldre patienters erfarenheter av djur som en del av omvårdnaden.

Metod

Examensarbetet har genomförts som en allmän litteraturstudie vilket innebär att vetenskapliga artiklar systematiskt söktes upp för att sedan kritiskt granskas, därefter har de vetenskapliga artiklarna sammanställts till ett resultat (Forsberg & Wengström, 2016).

Datainsamling

Den inledande informationssökningen gjordes i databaserna Cinahl, Psycinfo och Pubmed för att få en inblick i artikelutbudet till det valda forskningsområdet. Efter att ha undersökt olika sökord och sökkombinationer stod det klart vilka sökord som skulle användas. Artikelsökningar utfördes i databaserna Cumulative Index of Nursing and Allied Health Literature (CINAHL), Public Medline (PubMed) och

Psychological Information Database (PsycINFO). Dessa databaser valdes då de enligt Forsberg och Wengström (2016) innehåller litteratur som täcker omvårdnad och medicin vilket ansågs relevant till det valda syftet. Tre sökningar genomfördes i samtliga tre valda databaser. De första sökorden var *animal assisted therapy* AND *older adults*. Att välja sökbegrepp görs vanligen genom att söka på enstaka ord eller ordkombinationer med hjälp av logiska sökoperatörer (Forsberg & Wengström, 2016). Med hjälp av de booleska operatorerna AND, OR och NOT kombineras sökorden i en fritextsökning vilket hjälper till att antingen smalna av, bredda eller begränsa sökningarna. I sökningarna användes den booleska operatör AND i syfte att föra samman flera ord och på så vis begränsa sökningarna (Forsberg & Wengström, 2016). I den andra av tre sökningar användes sökorden *animal therapy in nursing homes*. I den tredje och sista sökningen användes sökorden *Animal assisted activities* OR *animal assisted therapy* AND *elderly*. Den booleska operatör OR lades till för att bredda sökningarna och möjliggöra att ord och begrepp kunde läggas ihop (Forsberg & Wengström, 2016). Citationstecken användes i syfte att hålla ihop olika begrepp i databaserna PsycINFO och PubMed (Karlsson, 2017). På Cinahl gjordes också en manuell sökning efter att en artikel påträffats i en artikelöversikt. Sökningen gjordes genom artikelns titel; *Pet ownership and older women: the relationships among loneliness, pet attachment support, human social support, and depressed mood*.

CINAHL

Sökorden som användes vid den första av fyra sökningar var *animal assisted therapy* AND *older adults* och resulterade i 29 artiklar där samtliga abstrakt lästes och 12 artiklar granskades varav två valdes ut till resultatartiklar. Vid den andra sökningen användes sökorden *animal therapy in nursing homes* vilket resulterade i sju artiklar. Av dessa sju artiklar lästes samtliga titlar och fyra abstrakt. Två artiklar granskades men inga resultatartiklar valdes ut. Till den tredje sökningen användes sökorden *Animal assisted activities* OR *animal assisted therapy* AND *elderly* vilket genererade 71 träffar. Samtliga titlar och 18 abstrakt lästes. Antalet artiklar som granskades var tre varpå inga resultatartiklar valdes ut. Sista sökningen var en manuell sökning på en artikel som påträffats i en översiktsartikel. Artikeln påträffades aldrig i föregående sökningar vilket resulterade i en fjärde sökning genom artikelns titel; *Pet ownership and older women: the relationships among loneliness, pet attachment support, human social support, and depressed mood*. Totalt valdes tre vetenskapliga originalartiklar ut till litteraturstudiens resultat från databasen Cinahl.

PsycINFO

Sökorden som användes vid den första av tre sökningar var *animal assisted therapy* AND *older adults* och resulterade i 91 artiklar där samtliga titlar lästes och 32 artiklar valdes ut för att läsa abstrakten. Antalet artiklar som granskades var fem, inga resultatartiklar valdes ut. Vid den andra sökningen användes sökorden *animal therapy in nursing homes* vilket resulterade i 49 artiklar. Av dessa artiklar så lästes samtliga

titlar och 19 abstrakt. Av dessa 19 lästa abstrakt granskades sex och slutligen valdes en artikel ut till resultatet. Till sista sökningen användes sökorden "*Animal assisted activities*" OR "*animal assisted therapy*" AND "*elderly*" vilket resulterade i 63 träffar. Samtliga titlar och 32 abstrakt lästes, varav sex av dessa granskades och två valdes ut till resultatartiklar. Totalt valdes tre vetenskapliga originalartiklar ut till litteraturstudiens resultat från databasen PsycINFO.

PubMed

Sökorden som användes vid den första av tre sökningar var *animal assisted therapy* AND *older adults* och resulterade i 293 artiklar där samtliga titlar lästes och 53 artiklar valdes ut för att läsa abstrakten. 16 av dessa granskades och tre artiklar valdes ut till resultatet. Vid den andra sökningen användes sökorden *animal therapy in nursing homes* vilket genererade 77 artiklar. Av dessa artiklar lästes samtliga titlar och 14 abstrakt. Av dessa 14 lästa abstrakt granskades sex artiklar men ingen valdes ut till resultatet. Sökorden som användes vid tredje och sista sökningen var *Animal assisted activities* OR *animal assisted therapy* AND "*elderly*" vilket resulterade i 75 träffar. Samtliga titlar lästes, 44 abstrakt och 19 artiklar granskades och en resultatartikel valdes ut. Totalt valdes fyra vetenskapliga originalartiklar ut till litteraturstudiens resultat från databasen PubMed.

Inklusions- och exklusionskriterier

Inklusionskriterierna för de valda artiklarna utgjordes av att de skulle vara skrivna på engelska och refereegranskade samt handla om djur eller djurterapi i kombination med kvarboende äldre människor eller äldre personer boende på ett vård- och omsorgsboende. Såväl kvalitativa som kvantitativa studier inkluderades medan artiklar som enligt Carlsson och Eimans (2003) granskningsmall inte uppfyllde grad II eller mer exkluderades ur studien, likaså exkluderades översiktsartiklar och artiklar publicerade 2010 eller tidigare.

Databearbetning

Beskrivning, analys och tolkning kan enligt Forsberg och Wengström (2016) vara en stor utmaning i kvalitativ forskning. I detta examensarbete utfördes databearbetningen med hjälp av innehållsanalys. Inledningsvis lästes de valda artiklarna individuellt och sedan diskuterades dessa. De artiklar som svarade bäst mot syftet valdes sedan ut och sorterades in i resultatets tre underkategorier kallade *Utökad social interaktion*, *Ökat välbefinnande* och *Positiva fysiologiska effekter*.

Forskningsetiska överväganden

För att kunna bidra till samhällets utveckling och förbättra individers liv krävs nya kunskaper i form av forskning (Kjellström, 2017). I all vetenskaplig forskning är god etik en viktig aspekt, där intresset för ny kunskap alltid måste ställas mot kravet att skydda de personer som deltar i undersökningarna. Av de tio valda resultatartiklarna i

det här examensarbetet var nio artiklar etiskt godkända. Forskningsetik skapades i syfte att värna om alla människors lika värde och främja deras rättigheter. Etiska koder har följaktligen tillkommit efter etiska skandaler (Kjellström, 2017). Den första etiska kod som skrevs var Nürnbergs-koden år 1947, vilken enligt Washington D.C. (1949) kom till under andra världskriget då det skett övergrepp på människor i forskningens namn. I denna kod lyfts vikten av informerat samtycke och att deltagare inte får skadas under experimentet (Washington D.C., 1949). Kjellström (2017) skriver att den mest välkända och betydande koden inom forskningsetiken är Helsingforsdeklarationen från 1964 vilken utformades av World Medical Association (2018) och är inriktad på medicinsk klinisk forskning. Helsingforsdeklarationen har sedan 1964 uppdaterats kontinuerligt och uppdaterades senast 2013 (Kjellström, 2017). Helsingforsdeklarationen beskrivs av WMA (2018) som en central forskningsetisk riktlinje innehållande etiska principer för läkare och andra professioner som medverkar i medicinsk forskning. En av de grundläggande principerna inom Helsingforsdeklarationen är att behovet av kunskap aldrig får gå före deltagarnas hälsa (WMA, 2018). 1978 grundades Belmontrapporten, vilken i stor utsträckning har påverkat forskningsetiska koder genom tre övergripande principer; göra gott principen, rättvisep principen och genom respekt för personen (Department of Health, Education and Welfare, 1979). Forskningsetiken regleras även i svensk lagstiftning. I lagen om etikprövning av forskning som avser människor (SFS 2003:460) är syftet att vid forskning skydda den enskilda människan och respekten för människovärdet. När forskning också innefattar djur säkerställer djurskyddslagen (SFS 2018:1192) att en god djurhållning hålls. Djurskyddslagen har i syfte att skydda djurs rättigheter och säkerställa en god djurvälstånd för att uppnå en god respekt för djuret (SFS 2018:1192).

Resultat

Resultatet är indelat i tre olika kategorier kallade *Utökad social interaktion*, *Ökat välbefinnande* och *Positiva fysiologiska effekter*. Totalt bygger resultatet på tio vetenskapliga artiklar, varav fem av dessa är utförda med kvalitativ metod (Forget et al., 2020; Jain et al., 2020; Janevic et al., 2019; Pitheckoff., 2016; Swall et al., 2017) och fem med kvantitativ metod (Ambrosi et al., 2018; Berry et al., 2012; Handlin et al., 2018; Krause-Parello., 2012; Krause-Parello & Kolassa, 2016). Artiklarna kom från fem olika länder: Storbritannien, USA, Italien, Sverige och Frankrike.

Utökad social interaktion

Djurs integration med äldre har visats uppmuntra till social interaktion vilket ansågs vara en viktig del av ett framgångsrikt åldrande (Ambrosi et al., 2018; Berry et al., 2012; Forget et al., 2021; Jain et al., 2020; Krause-Parello, 2012; Pitheckoff et al., 2016). Jain et al. (2020) berättade att patienternas uppträdande förändrades av ett djurs närvaro, från att de till en början var i ett neutralt eller negativt känslomässigt tillstånd så började de le och umgås med andra efter att de interagerat med djuret. Detta bekräftades även av Ambrosi et al. (2018) som skrev att deltagarna i studien

gick från att ha en låg social interaktion med hundföraren till att varje vecka utöka kontakten. Hunden ledde följaktligen till förbättrad social interaktion med andra människor (Ambrosi et al., 2018). Forget et al. (2021) berättade att samtliga deltagare upplevde att blotta närvaron av djur hade effekt på sociala interaktioner. I studien av Berry et al. (2012) observerades att leenden oftare uppträdde under djurassisterade aktiviteter och kontakt med hunden än annars. Djurterapi väckte upp minnen från förr vilket gjorde att de äldre var mer aktiva i konversationer (Jain et al., 2020; Pitheckoff et al., 2016). Behandlingsformen torde enligt Ambrosi et al. (2018) och Janevic et al. (2019) motverka att de äldre blev introverta och verkade i stället leda till bättre motivation. Jain et al. (2020) tydliggjorde att samtalen inte bara begränsades till djuret utan även öppnade upp till allmänna diskussioner om musik, resor, böcker och gemensamma intressen. De äldre upplevde till följd en koppling till och känsla av världen utanför vårdmiljön (Jain et al., 2020). Deltagarna i studien var enligt Ambrosi et al. (2018) positiva till konceptet och uppskattade mötena med hundarna. När deltagarna skulle bedöma sin tillfredsställelse med terapin på en skala från ett till fem var medelbetyget 4,89. Den sociala interaktionen mättes genom verbala och icke-verbala möten med hund och förare (Ambrosi et al., 2018). Det kunde då ses att deltagarna i första hand kommunicerade verbalt med föraren, att de i andra hand bedrev en icke-verbal kommunikation med hunden följt av verbal kommunikation med hunden och att de som sista val agerade icke-verbalt med föraren (Ambrosi et al., 2018). Resultatet av Berry et al. (2012) tydde på motsatt effekt då patienterna interagerade lika mycket med hund som förare under socialiseringssessionerna, men under lekaktiviteterna ägnades patienterna mer tid åt spontana interaktioner med hundarna än människorna. Under studiens gång ökade interaktionen med hundarna, medan interaktionen med människorna minskade (Berry et al., 2012). Äldre som regelbundet deltog i djurassisterad terapi upplevde av den ökade socialiseringen en förbättrad livskvalitet samt minskad känsla av nedstämdhet (Jain et al., 2020). Att husdjur förhindrade ensamhet var något flera av deltagarna lyfte som positivt varav en person beskrev att det var skönt att ha en annan levande varelse i hemmet (Janevic et al., 2019). Pitheckoff et al. (2016) förklarade att vid förlust av en vän eller familjemedlem hjälpte sällskapsdjuret de äldre att hantera den uppkomna ensamheten och sorgprocessen. Vid djurassisterad terapi skapade djurens upplyftande effekt ett gott humör hos den äldre i flera timmar efter att djuret hade lämnat vårdboendet vilket gav upphov till en avslappnad och positiv atmosfär (Jain et al., 2020). För att lindra ensamhet och uppmuntra till social interaktion kunde husdjur vara ett bra alternativ för äldre i äldrevården (Krause-Parello et al., 2012). Enligt Krause-Parello et al. (2012) hade den djurassisterade terapin effekt på ensamheten och ensamheten hade effekt på det deprimerade humöret, varpå om ensamheten undveks minskade depressionen. Janevic et al. (2019) skrev att husdjuren även ansågs bidra till ökad social aktivitet med andra människor. Flera personer vittnade om att grannarna stannade och pratade en längre stund för att de var intresserade av djuret. I brist på mänskligt sällskap kunde även djuret anses vara en god samtalspartner (Janevic et al., 2019).

Ökat välbefinnande

Många äldre upplevde att djurterapi hade en positiv inverkan på den psykiska hälsan (Jain et al., 2020; Janevic et al., 2019; Krause-Parello., 2012; Pitheckoff., 2016). Enligt Ambrosi et al. (2018) och Krause-Parello (2012) minskade depressiva symtom eftersom djuren bidrog till socialt stöd vilket minskade känslan av ensamhet. Det ansvar djur medförde ansågs även för många vara positivt i bemärkelsen att det upplevdes viktigt att vara behövd och ha ett syfte (Janevic et al., 2019; Swall et al., 2017). Interaktioner med djur skapade positiva känslor i form av glada minnen, omsorg och kärlek (Jain et al., 2020; Pitheckoff et al., 2016). Enligt Ambrosi et al. (2018) gick det att se en signifikant skillnad på de äldres välmående efter att de deltagit i djurassisterad terapi. Vidare beskrev Ambrosi et al. (2018) att deltagarna som genomgick djurterapi upplevde minskad depression jämfört med de som inte deltog i terapin. När de äldre klappade på djuret berättade Jain et al. (2020) att en synskadad patient ombads sträcka ut handen för att röra hundens nos varpå hon sken upp och började skratta. Berry et al. (2018) beskrev likt Jain et al. (2020) att ansiktsuttrycken förändrades hos patienterna som deltog i terapin och att det sågs en förbättring från det apatiska tillstånd flera institutionaliserade äldre befanns i. Berry et al. (2018) förklarade att förekomsten av leendeepisoder registrerades under de olika aktiviteterna inom de olika sociala interaktionerna. Resultaten indikerade att patienterna såväl under kontakt- som lekaktiviteter log oftare när de spontant interagerade med hundarna än när de interagerade med människor eller vid ledda terapisessioner med hundarna (Berry et al., 2018). Husdjurens förmåga att bringa kärlek och sällskap gav positiva känslor och för många ett mer meningsfullt liv (Janevic et al., 2019; Jain et al., 2020; Swall et al., 2017). Janevic et al. (2019) skrev att husdjur ofta har beskrivits som källor till komfort, tålmod, stöd och skydd vid livets olika utmaningar. En deltagare i studien beskrev att hon troligtvis inte hade kommit upp ur sängen på morgnarna om det inte vore för hunden då hon genomgick en sorgprocess. För henne spelade hunden en betydande roll under denna period (Janevic et al., 2019). Berry et al. (2012) beskrev att interaktioner med djur hade påverkan på kortisolnivåerna i kroppen och att det var en bidragande orsak till den aktiverande effekten. Flera djurägare vittnade om att djuren var deras familjemedlemmar och att de inte hade kunnat vara utan dem (Janevic et al., 2019). Swall et al. (2017) nämnde också att det var betydelsefullt för de äldre att fatta egna beslut gällande djuret och att det gav en känsla av omsorg och tillgivenhet dem emellan. Genom fysiska och känslomässiga samspel såsom att hålla, klappa och pussa på djuret upplevde många personer en lugnande effekt (Jain et al., 2020). Djuren hade dessutom en stressreducerande effekt hos de äldre som ansågs bli lugnade av djurets närvaro (Forget et al., 2020; Pitheckoff et al., 2016). Ambrosi et al. (2018) skrev att vid generaliserat ångestsyndrom hade djurassisterad terapi däremot inte lika stora positiva effekter. Samtidigt i studien av Forget et al. (2020) påvisades att ångesten hos de äldre minskade. Äldre upplevde till följd av terapin en ökad livskvalitet eftersom djuren gav kärlek, lugn, nöje och tillfredsställelse (Forget et al., 2020). Djurassisterad terapi har visats vara ett lämpligt komplement för att uppnå ett ökat mentalt

välbefinnande (Berry et al., 2012; Janevic et al., 2019; Jain et al., 2020; Krause-Parello., 2012).

Positiva fysiologiska effekter

Enligt såväl Handlin et al. (2018) som Krause-Parello och Kolassa (2016) har det påvisats att frekventa besök av terapihundar minskade de äldre vuxnas puls signifikant. I en studie genomförd av Handlin et al. (2018) kunde ses att för de boende som hade ett systoliskt blodtryck på 130 eller mer minskade såväl hjärtfrekvens som blodtryck under studiens gång. När de som deltagit i hundstudien jämförts med kontrollgruppen kunde det ses en tydlig skillnad (Handlin et al., 2018). Resultatet tydde på att regelbundna besök av en terapihund kunde framkalla kardiovaskulära effekter i positiv bemärkelse hos äldre vuxna (Handlin et al., 2018; Krause-Parello & Kolassa, 2016). En avsevärd minskning av hjärtfrekvensen kunde även ses i hundens direkta närvaro, vilket visade att regelbundna besök av terapihundar kunde resultera i minskade stressnivåer i ett akut skede men även under tid (Handlin et al., 2018). Krause-Parello och Kolassa (2016) beskrev även att det fanns en betydande koppling mellan hjärtfrekvens och upplevd hälsa och att djurassisterad terapi bidrog med minskad hjärtfrekvens hos de äldre samt att den minskade stressen gav upphov till lägre systoliskt blodtryck. I studien av Janevic et al. (2019) rådde delade meningar gällande hur djurs närvaro uppmuntrade till en god sömnrutin. Några av deltagarna beskrev att djuren skapade trygghet och främjade en hälsosam sömn medan andra förklarade att enstaka sömnavbrott på grund av djuret kunde uppstå (Janevic et al., 2019). Forget et al. (2020) skrev att vårdpersonal har noterat positiva förändringar hos de äldres motoriska förmågor efter genomförd djurassisterad terapi. Djurens närvaro uppmuntrade de äldre till ökad fysisk aktivitet genom promenader och stimulerade till andra aktiviteter. Personalen beskrev bland annat att deltagarna valde att promenera i djurets närvaro eller att de valde att gå för att komma till djuret och dessutom att de ville klappa djuret när det gick förbi (Forget et al., 2020). Janevic et al. (2019) nämnde att de äldre vuxna som deltog i djurassisterad terapi ökade den fysiska aktiviteten. Enligt Janevic et al. (2019) kunde promenader och annan form av fysisk aktivitet användas som hjälp vid smärta eller allmänt i ett hälsofrämjande syfte. En patient beskrev att tack vare hunden utfördes dagliga promenader oavsett väder och att det utan hunden troligen inte hade skett. Flera äldre vittnade även om att husdjursvården i allmänhet höll dem mer aktiva än om de hade varit utan djur (Janevic et al., 2019). Husdjuren gav de äldre motivation och i vissa fall inget val att utföra vissa moment. Även om de hade ont eller var trötta behövde djuren tas om hand eftersom de hade sina rutiner och behov som behövde tillgodoses (Janevic et al., 2019). Forget et al. (2020) och Janevic et al. (2019) skrev att av flera deltagare i studien har djuret beskrivits som en källa till motivation. Med hjälp av djuren har vissa äldre valt att på eget bevåg lämna rummet och delta i gemensamma aktiviteter. Det har också kunnat ses att omvårdnadsåtgärder blivit lättare att utföra i sällskap av djur (Forget et al., 2020). Enligt Janevic et al. (2019) ansåg många äldre att närvaron av ett djur ledde till avslappning och distraktion vid pågående smärta och att detta

ansågs terapeutiskt. Utan att förstå hur var det många som beskrev att djuren intuitivt kände att något var fel hos dem och att de då tillförde tröst med sin blotta närvaro. Likaså uppfattades det positivt att de bidrog med distraktion på det sättet att tankarna för en stund kunde avledas från smärtan (Janevic et al., 2019). I studien ledd av Ambrosi et al. (2018) fick patienterna bedöma den pågående smärtan där smärtnivåerna visades sjunka av den djurassisterade terapin, dock var resultatet litet och därför inte signifikant.

Diskussion

Metoddiskussion

Studien genomfördes med en induktiv ansats vilket enligt Forsberg och Wengström (2016) innebär att data inom problemområdet samlas in för att sedan utveckla nya begrepp eller teorier. Mårtensson och Fridlund (2017) lyfter vikten av att upprätthålla en hög vetenskaplig kvalitet i examensarbetet. För att uppnå en hög vetenskaplig kvalitet är det viktigt att säkerställa att arbetet skrivs på ett tydligt och korrekt sätt och att det uppvisar goda kvaliteter (Mårtensson & Fridlund, 2017). Litteraturstudien innehåller både kvantitativa och kvalitativa resultatartiklar vilket medför att det valda ämnet kan ses utifrån olika synvinklar samtidigt som trovärdigheten inom det valda problemområdet styrks (Forsberg & Wengström, 2016). Mårtensson och Fridlund (2017) förklarar att trovärdighet, pålitlighet, bekräftelsebarhet och överförbarhet är fyra indikationer för en god kvalitet på vetenskaplig forskning inom kvalitativ design. Syftet med litteraturstudien var att belysa äldre patienters erfarenheter av djur som en del av omvårdnaden. Valet av syfte grundades i att medellivslängden och den äldre befolkningen ökar vilket leder till antalet sjuka och sköra äldre kommer bli fler (Rinnan et al., 2018). Många äldre har också en hög läkemedelskonsumtion vilket följs av negativa biverkningar (Uvnäs-Moberg et al., 2013). Följaktligen syftade litteraturstudien till att undersöka djurterapi som alternativ behandlingsmetod för vårdpersonal i syfte att uppnå en ökad livskvalitet hos de äldre. Sökningar efter artiklar begränsades till databaserna Cinahl, Pubmed och Psycinfo. Valet av databaser baserades på att de innehåller litteratur som täcker omvårdnad och medicin vilket ansågs relevant till det valda syftet (Forsberg & Wengström, 2016). Då sökning sker i flera databaser skapas förbättrade möjligheter till att finna relevanta artiklar till det valda syftet (Henricson, 2017). Vidare förklarar Forsberg och Wengström (2016) att det också stärker trovärdigheten för studien. Den inledande informationssökningen gjordes för att få en inblick i artikelutbudet till det valda forskningsområdet. Att söka fakta i databaser menar Forsberg och Wengström (2016) är en konst där det gäller att formulera rätt frågor, komma fram till hur gamla arbeten som ska vara med, vilket språk de ska vara skrivna på och vilka studietyper som är av intresse. Efter att ha undersökt olika sökord och sökkombinationer stod det klart vilka sökord som skulle användas. Till sökningen användes tre fritextsökningar och en manuell sökning som gav relevanta resultatartiklar. Forsberg och Wengström (2016) förklarar att fritextsökning innebär att sökorden kombineras med booleska operatorer såsom AND, OR och NOT. I fritextsökningarna användes den booleska operatören AND i syfte att

föra samman flera ord och på så vis begränsa sökningen. Den booleska operatören OR lades sedan till för att bredda sökningarna och möjliggöra att ord och begrepp kunde läggas ihop (Forsberg & Wengström, 2016). Citationstecken användes i syfte att hålla ihop olika begrepp i databaserna PsycINFO och PubMed (Karlsson, 2017). Samtliga sökningar begränsades till artiklar publicerade 2011 eller senare. Alla artiklar skulle vara skrivna på engelska och vara vetenskapligt granskade av kompetenta inom området, så kallat refereegranskade. Artiklarna skulle handla om djur, djurassisterad terapi eller djurassisterade aktiviteter i kombination med kvarboende äldre människor eller äldre personer boende på ett vård- och omsorgsboende. Slutligen gjordes tre olika sökkombinationer och en manuell sökning vilket resulterade i fem kvalitativa och fem kvantitativa artiklar, totalt tio artiklar. Samtliga artiklar granskades först individuellt och sedan tillsammans vilket Henricson (2017) menar stärker reliabiliteten i examensarbetet. Resultatartiklarna består av tio vetenskapliga artiklar varav fem av dessa är kvalitativa och fem kvantitativa. Inledningsvis var målet att endast ha med kvalitativa artiklar då syftet var att undersöka patienters erfarenheter. Efter att tillsammans ha gått igenom relevanta och bra artiklar till det valda syftet påvisades att flertalet relevanta artiklar var kvantitativa då forskarna hade mätt effekten terapin hade på äldre med hjälp av olika bedömningsinstrument såsom exempelvis Revised UCLA och depressive Mood Subscale. Fördelen med att kombinera kvantitativa och kvalitativa artiklar kan vara att forskningsområdet blir belyst ur olika perspektiv (Forsberg & Wengström, 2016). Enligt Rosén (2017) kan en systematisk litteraturöversikt bestå av både kvalitativa och kvantitativa artiklar. Däremot rekommenderas att en av metoderna ska väljas ut till examensarbetet och det betonas att valet beror på examensarbetets syfte (Rosén, 2017). Artiklarna som valdes till resultatet kom från fem olika länder: Storbritannien, USA (fyra stycken), Italien (två stycken), Sverige (två stycken) och Frankrike. Det är viktigt att presentera vilka länder de valda och presenterade artiklarna har utförts i samt huruvida deras resultat är överförbara till Sverige eller ej (Henricson, 2017). Att litteraturstudiens resultat kommer från olika länder kan enligt Mårtensson och Fridlund (2017) beaktas som en svaghet då sjukvården skiljer sig mellan olika länder. Eftersom artiklarna kommer från olika länder kan resultatet påverkas och överförbarheten till svenska samhället minskas (Henricson, 2017). Utifrån resultatet sågs inga större skillnader mellan de olika länderna då flertalet av djurens effekter var återkommande, vilket tydde på att överförbarheten till det svenska samhället var god. Samtliga resultatartiklar kvalitetsgranskades enligt Carlsson och Eimans (2003) bedömningsmall. Artiklar som inte uppfyllde grad II eller mer exkluderades ur studien, likaså exkluderades översiktsartiklar. Bedömningen gjordes till en början individuellt och därefter granskades artiklarna tillsammans för att på så vis säkerställa kvaliteten i bedömningen. Henricson (2017) och Mårtensson och Fridlund (2017) poängterar vikten av att kritiska vänner granskar examensarbetet då trovärdigheten och bekräftelsebarheten stärks. Under litteraturstudien beviljades därför två studiekamrater under flera tillfällen granska arbetet och ge konstruktiv kritik. Enligt Forsberg och Wengström (2016) anses etiskt godkännande vara en viktig aspekt när det gäller valda resultatartiklar till examensarbetet. Av de tio studierna som

presenterats i examensarbetets resultat fanns information gällande etiskt godkännande i nio artiklar (Ambrosi et al., 2018; Berry et al., 2012; Handlin et al., 2018; Jain et al., 2020; Janevic et al., 2019; Krause-Parello. 2012; Krause-Parello. 2016; Pitheckoff et al., 2016; Swall et al., 2017). I studien skriven av Forget et al. (2020) hittades ingen information kring etiskt godkännande, men viss annan information fanns tillgänglig. Att delta i studien var frivilligt och anonymt, samtliga deltagare lämnade ett skriftligt medgivande för att delta och för att bli inskrivna i studien (Forget et al., 2020).

Resultatdiskussion

I resultatet återgavs hur djurassisterad terapi har visats effektivt som behandlingsform för äldre i flera avseenden. Bland annat framkom att djur bidrog till ökad social interaktion och minskad depression samt gav kardiovaskulära effekter. De mest frekvent förekommande resultaten lyftes till diskussionen.

Det framgick i resultatet att integreringen med djur uppmuntrade till social interaktion (Ambrosi et al., 2018; Berry et al., 2012; Forget et al., 2021; Jain et al., 2020; Krause-Parello, 2012; Pitheckoff et al., 2016). Detta bekräftades av Sallander (2008) som menade att djur har visats öppna upp för samtal, i sjuttio procent av fallen där två främlingar startade en konversation under en promenad var en hund involverad (Sallander, 2008). En av anledningarna menade Krause-Parello (2018) utgjordes av att djur skapade en känsla av ökat självförtroende. Djuren gav en känsla av trygghet, säkerhet och social integration med andra människor som hade gemensamma intressen (Krause-Parello, 2018). Detta tyder på att närvaron av djur kan hjälpa människor till ökad social gemenskap. Jain et al. 2020 och Pitheckoff et al. 2016 beskrev att ytterligare en faktor förklarades som att djur väckte upp minnen från förr vilket gjorde de äldre mer aktiva i konversationer. I en äldre studie av Moretti et al. (2011) bekräftades samma slutsats. Nio av tio ansåg att de blev lugnade av kontakten med djuret och att det var en bidragande faktor till återupprättande av gamla minnen (Moretti et al., 2011). Reminiscens har visats kunna tillföra en känsla av stärkt självförtroende samt bidra till känsla av sammanhang och mening i livet (Bohlmeijer et al., 2007). Att göra tillbakablickar på livet ledde dessutom till bearbetning av det levda livet, vilket gav upphov till försoning och acceptans av hur livet blev (Bohlmeijer et al., 2007). Som vårdpersonal kan det därför vara av vikt att fånga upp varje enskild individs historia för att kunna bidra med lugn genom reminiscens. Jain et al. 2020 och Janevic et al. 2019 menade att den ökade socialiseringen ledde till att de äldre upplevde förbättrad livskvalitet och minskad ensamhet. Enligt Statistiska centralbyrån (2019) uppgavs att minst var tionde person över 75 år inte träffade släkt och vänner mer än ett par gånger i månaden. Seniorerna i Svenska Pensionärs Förbundet (2018) förklarade att förlust av en vän, partner eller ett husdjur samt att inte längre klara av att bo kvar i hemmet var riskfaktorer för ensamhet. Ytterligare riskfaktorer för ensamhet utgavs av sjukdom eller fysiska hinder som orsakade svårigheter att ta sig in och ut ur hemmet (SPF seniorerna, 2018). Statistiska centralbyrån (2019) förklarade att ju äldre personerna blev, desto ensamare

tenderade de bli. Enligt Krause-Parello (2018) var relationer viktiga för en god hälsa och menade att begreppet relation kunde inbegripas av såväl mänskliga relationer som interaktioner mellan människor och djur. Kontakten mellan människa och djur kunde ses som ett omvårdnadsfenomen unikt i sitt slag eftersom dessa relationer bidrog till ökat välbefinnande (Krause-Parello, 2018). Människan har ett behov av att finna sammanhang med andra och som vårdpersonal bör man därför skapa förutsättningar för sådant som ger meningsfullhet och livsglädje. Jain et al. (2020) förklarade att djurens upplyftande effekt skapade ett gott humör hos de äldre i flera timmar efter att djuret hade lämnat vårdboendet vilket gav upphov till en avslappnad och positiv atmosfär. Däremot rådde delade meningar kring vem de äldre i första hand interagerade med. I studien av Ambrosi et al. (2018) kommunicerade deltagarna främst med hundföraren. Berry et al. (2012) fick däremot fram att patienterna kommunicerade lika mycket med hund som förare under socialiserings-sessionerna medan de under lekaktiviteterna ägnade mer tid åt spontana interaktioner med hundarna än människorna. Under studiens gång ökade interaktionen med hundarna, medan interaktionen med människorna minskade (Berry et al., 2012). Oavsett om det var hunden eller föraren som bidrog till socialiseringen så var utfallet ändå positivt.

Resultatet visade även att djurassisterad terapi ansågs vara ett lämpligt komplement till traditionell vård för den äldre befolkningen för att uppnå bättre mental tillfredsställelse i livet (Berry et al., 2012; Jain et al., 2020; Janevic et al., 2019; Krause-Parello., 2012). Edberg et al. (2020) beskrev att det vid åldrandet skedde fysiologiska förändringar i kroppen vars symtom ökade risken för depression och att det därav var vanligt förekommande hos den äldre generationen. Såväl bland människor i allmänhet som hos vårdpersonal rådde en uppfattning om att kontakt med djur skapade en känsla av välbefinnande och ökat självförtroende (Parish-Plass, 2016). Av Socialstyrelsens bedömning var det vetenskapliga underlaget för terapins effekter inte tillräckligt, ändock rådde uppfattningen om att den upplevda erfarenheten varit positiv vid depression och ensamhet (Socialstyrelsen, 2019). Cherniack och Cherniack (2014) ansåg även de att djurassisterad terapi hade många dokumenterade sociala, fysiska och emotionella fördelar för de äldre. Orlandi et al. (2007) underströk att terapin minskade depressiva symtom och Colombo et al. (2006) menade att det bidrog till en förbättrad mental hälsa. Vidare förklarades att djurterapi hade effekt på de äldres depressionssymtom inom flera olika populationer, både inom äldreomsorgen och för dem som fortfarande bodde kvar i hemmet (Souter et al, 2007). Depression och depressiva symtom är vanligt förekommande hos den äldre människan. Djurterapi har påvisats bidra till positiva känslor i olika utsträckning vilket tyder på att de äldre kan uppnå en bättre livskvalitet med hjälp av djurassisterad terapi. Holt et al. (2015) refererade till Johnson (2013) som ansåg att interaktionen med djur upplevdes vara särskilt viktig då äldre flyttade ifrån sina tidigare boenden. Anledningen till det var att flytten många gånger var kopplad till en ökad ensamhet, tillbakadragning, sömnsvårigheter, ångest och depression (Holt et al., 2015; Johnson, 2013). Omvårdnadspersonal hade därför enligt Hedman och Olsson-Möller (2020) i detta

skede en viktig uppgift i att fånga upp de äldres tidigare erfarenheter och vanor för att på bästa sätt tillgodose deras behov. Att utföra personcentrerad vård är en av sjuksköterskans kärnkompetenser (Forsberg, 2017). Personcentrerad vård inbegriper att etablera kontakt och partnerskap med både patient och anhöriga för att på så vis kunna fånga upp specifika önskemål och ge bra förutsättningar till en bra vård (Forsberg, 2017). Enligt Moherty och Flaherty (2002) bidrog närvaron av djur i äldreboenden till en hemliknande miljö för de boende. I resultatet syntes att enligt såväl Ambrosi et al. (2018) som Krause-Parello (2012) korrelerade depression och ensamhet i många fall och det sociala stödet djuren medförde minskade känslan av ensamhet med mindre depressiva symtom som följd. Dessutom menade Berry et al. (2012) att den ökade socialiseringen människorna sinsemellan under den djurassisterade terapin resulterade i minskade depressionskänslor. Redan för över tjugo år sedan fanns det evidens för att en hunds närvaro sänkte kortisolnivåerna hos den som befann sig i närheten vilket gav upphov till minskad ångest (Odendaal, 2000). Berry et al. (2012) beskrev även de att interaktioner med djur hade påverkan på kortisolnivåerna i kroppen, vilket framkom i litteraturstudiens resultat. Dessa positiva effekter vid ångest bekräftades även av Uvnäs-Moberg et al. (2015). Av resultatet framkom däremot tillika att i studien gjord av Ambrosi et al. (2018) påvisades inga märkbart positiva effekter, medan Forget et al. (2020) även de menade att ångesten hos de äldre minskade i deras studie. Forget et al. (2020) förtydligade även att det fanns människor som inte gillade hundar eller upplevde rädsla vid kontakt med djuret. Detta kunde i sin tur skapa en oro varpå den positiva effekt djuret har på äldre kanske inte uppnåddes hos samtliga (Forget et al., 2020). Hedman och Olsson-Möller (2020) förklarade därför att det som omvårdnadspersonal var viktigt att ta hänsyn till äldre personers tidigare erfarenheter och upplevelser för att uppnå bästa möjliga vård. Det finns äldre som uppskattar djuren och andra som inte alls trivs i deras närvaro, vilket är något som måste tas hänsyn till.

I resultatet framkom dessutom att närvaron av djur fungerade som en motivator till ökad fysisk aktivitet (Janevic et al., 2019; Forget et al., 2020). Curl et al. (2017) skrev att det fanns indikationer som tydde på att äldre hundägare både promenerade vid fler tillfällen, under längre tid och satt mindre still än icke husdjursägare. Forget et al. (2020) förklarade att genom den ökade fysiska aktiviteten såg vårdpersonalen förbättringar hos de äldres motoriska förmågor efter genomförd djurassisterad terapi. På boenden där djurassisterad terapi använts har det påvisats att de som fick möjlighet att promenera med hund valde att gå längre än de som gick utan (Curl et al., 2017). Detta var något som även lyftes av Sallander (2008) som beskrev att hundägare generellt var mer fysiskt aktiva än de som inte hade hund. Curl et al. (2017) förtydligade att hundpromenader var associerade med bättre fysisk hälsa, lägre BMI, färre ADL-begränsningar, mindre kroniska hälsotillstånd och färre läkarbesök. Edberg et al. (2020) belyste att ett försämrat psykiskt mående vanligtvis hängde samman med fysiska åkommor varpå de beskrev att om dessa lindrades blev även den psykiska allmänna hälsan bättre. Eftersom depression är vanligt förekommande hos

den äldre generationen behöver olika åtgärder vidtas för att lindra dessa symtom. Att få patienter att komma ut i friska luften och röra sig kan vara ett sätt att bidra till förbättrat mående hos de äldre. Hedman & Olsson-Möller (2020) lyfte att människor som fortsatte vara aktiva i högre ålder tenderade att uppleva färre år med funktionshinder, inneha mindre risk för depression och dessutom vittnades det om att de upplevde en allmänt bättre livskvalitet. Vårdpersonalen hade enligt Lundman och Nordberg (2019) därför en viktig uppgift i att på bästa sätt kompensera den äldres funktionsnedsättningar och förluster. Fysiologiskt ledde den djurassisterade terapin till lägre puls, blodtryck och upplevd stressnivå (Handlin et al., 2018; Krause-Parello & Kolassa, 2016). Handlin et al. (2018) menade på att genom ett djurs närvaro kunde en avsevärd minskning av hjärtfrekvensen ske. Även Uvnäs-Moberg et al. (2013) förklarade att regelbundna besök av utbildad vårdhund på äldreboenden minskat stressen och ökat välbefinnandet hos de boende vilket har visats med registreringar av bland annat hjärtfrekvens och hudtemperatur. Krause-Parello och Kolassa (2016) beskrev vidare att det fanns en betydande koppling mellan hjärtfrekvens och upplevd hälsa och att djurassisterad terapi bidrog med minskad hjärtfrekvens hos de äldre samt att den minskade stressen gav upphov till lägre systoliskt blodtryck. Uvnäs-Moberg et al. (2015) skrev att interaktionen mellan människa och hund bestod av två separata faser av oxytocinfrisättning. Redan vid åsynen av hunden frisattes en viss mängd oxytocin och om fysisk interaktion med hunden sedan ägde rum aktiverades en andra fas av oxytocinfrisättning. Denna andra fas kunde enligt Uvnäs-Moberg et al. (2015) vara en av förklaringarna till de minskade stressnivåerna. Dessa mätbara resultat i kombination med personers erfarenheter bekräftar terapins effekter på människan. I studien av Janevic et al. (2019) ansåg de äldre att närvaron av djur bidrog med avslappning och distraktion vid smärta. Uvnäs-Moberg et al. (2013) förklarade att många äldre hade en hög läkemedelskonsumtion vars biverkningar potentiellt gav ökad fallrisk, risk för sjukhusinläggning, skador på patienten och ökade samhällskostnader. D'Arcy (2011) berättade att mediciner och andra medicinska behandlingar alltför ofta ansågs vara det enda sättet att behandla smärta. Att behandla smärta handlade inte bara om att lindra de fysiska obehag personen kände utan inkluderade även att ge tröst och lindra lidande. D'Arcy (2011) skrev vidare att med hjälp av djurs naturliga instinkt att skapa välbefinnande kunde terapihundar vara till stor hjälp för att lindra patienters smärta och ohälsa. Även Uvnäs Moberg et al. (2013) menade på att hundar kunde användas i terapeutiskt syfte och i flera fall minska läkemedelsbehandlingen. Om djurterapi användes mer frekvent skulle det potentiellt kunna medföra lägre läkemedelsanvändning och därmed minskad risk för biverkningar, vilket skulle vara gynnsamt för såväl den enskilda patienten som för samhället i stort.

Konklusion och implikation

Då medellivslängden ständigt ökar och antalet äldre blir fler krävs nytänkande inom äldreomsorgen för att tillgodose behoven som uppstår. Djur har visats ge positiva effekter i form av ökad socialisering, förbättrad livskvalitet samt vara en motivator för

fysisk aktivitet. Kontakten mellan människa och djur bör ses som ett omvårdnadsfenomen som är unikt i sitt slag eftersom dessa relationer är en stark bidragande faktor för läkning och återanpassning till samhället. Som sjuksköterska kan det därför vara fördelaktigt att vara förtrogen med nyttan av denna typ av relationer. Genom evidensbaserad omvårdnad kan personcentrerad vård ske och som en del av detta bör patienter få vara delaktiga i sin egen behandling. Att kunna erbjuda alternativa behandlingar och respektera patientens önskemål kommer i viss mån kunna minska sjukhuskostnaderna och förbättra patientens upplevelse. Redan år 1859 bevitnades djurs terapeutiska effekter för omvårdnaden av patienter men området är ännu förhållandevis outforskat. Däremot har den redan befintliga forskningen visats ge positiva effekter vilket gör att ytterligare forskning är motiverat för att sjuksköterskor och annan vårdpersonal i framtiden ska kunna arbeta evidensbaserat. Framåt bör djurterapi få en mer självklar plats i den kliniska verksamheten och önskvärt hade även varit om vårdpersonalen fick ta del av denna behandlingsform redan under utbildningen.

Referenser

*= Resultatartiklar

- * Ambrosi, C., Zaiontz, C., Peragine, G., Sarchi, S. & Bona, F. (2018). Randomized controlled study on the effectiveness of animal-assisted therapy on depression, anxiety, and illness perception in institutionalized elderly. *Psychogeriatric*, 19(1), 55–64. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1111/psyg.12367>
- Bachi, K., Terkel, J. & Teichman, M. (2011). Equine-facilitated psychotherapy for at-risk adolescents: The influence on self-image, self-control and trust. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 17(2), 298–312. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1177/1359104511404177>
- Bachi, K. & Parish-Plass, P. (2016). Animal-assisted psychotherapy: A unique relational therapy for children and adolescents. *Clinical Child Psychology*, 22(1), 3–8. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1177/1359104516672549>
- *Berry, A., Borgi, M., Terranova, L., Chiarotti, F., Aleeva, E. & Cirulli, F. (2012). Developing effective animal-assisted intervention programs involving visiting dogs for institutionalized geriatric patients: a pilot study. *Psychogeriatrics*, 12(3), 143–150. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1111/j.1479-8301.2011.00393.x>
- Bohlmeijer, E., Roemer, M., Cuijpers, P. & Smit, F. (2007). The effects of reminiscens on psychological well-being in older adults: a meta-analysis. *Aging & Mental Health*, 11(3). 291–300. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1080/13607860600963547>
- Carlsson, S. & Eiman, M. (2003). *Evidensbaserad omvårdnad - Studiematerial för undervisning inom projekt "Evidensbaserad omvårdnad - ett samarbete mellan Universitetssjukhuset MAS och Malmö högskola"*. Rapport nr 2. Malmö: Fakulteten för hälsa och samhälle, Malmö högskola.
- Cherniack E.P., Cherniack A.R. (2014). The benefit of pets and animal-assisted therapy to the health of older individuals. *Current Gerontology and Geriatrics Research*, 2014. <https://dx.doi.org/10.1155/2014/623203>
- Colombo, G., Buono, M. D., Smania, K., Raviola, R. & De Leo, D. (2006). Pet therapy and institutionalized elderly: A study on 144 cognitively unimpaired subjects. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 42(2), 207–216. <https://doi.org/10.1016/j.archger.2005.06.011>

- Curl, A., Bibbo, J. & Johnson, R. (2017). Dog Walking, the Human–Animal Bond and Older Adults Physical Health. *The Gerontologist*, 57(5), 930–939.
<https://doi.org/10.1093/geront/gnw051>
- Davies, B. (2020, 15 april). Freud at Home with his Dogs. *Bryony Davies*.
<https://www.freud.org.uk/2020/04/15/freud-at-home-with-his-dogs/>
- Darcy, Y. (2011). “Paws” to provide comfort, relieve pain. *Nursing 2011*, 41(4), 67–68. <https://doi.org/10.1097/01.NURSE.0000395305.83786.93>
- Department of Health, Education and Welfare (1979). *The Belmont Report: Ethical Principles and Guidelines for the Protection of Human Subjects of Research*. The National Commission for the Protection of Human Subjects of Biomedical and Behavioral Research. Hämtad 20 oktober, 2021, från https://www.hhs.gov/ohrp/sites/default/files/the-belmont-report-508c_FINAL.pdf
- Edberg, A-K. & Ericsson, I, (2020). Kognitiv förmåga och svikt. I K. Blomqvist., A-K. Edberg., M. Ernst Bravell & H. Wijk (Red.), *Omvårdnad och äldre* (s. 405–430). Studentlitteratur.
- Edberg, A-K., Ericsson, I. & Gunnarsson, E. (2020). Psykisk ohälsa. I K. Blomqvist., A-K. Edberg., M. Ernst Bravell & H. Wijk (Red.), *Omvårdnad och äldre* (s. 433–481). Studentlitteratur.
- Folkhälsomyndigheten. (2015, 6 mars). *Hälsa 2020: Ett policyramverk för sektorsövergripande insatser för hälsa och välbefinnande i WHO:s Europaregion*. Hämtad 8 september, 2021, från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/0dd4f55131d5443d9b8efd36d8d7de4c/halsa-2020-sektorsovergripande-policyramverk-insatser-halsa-valbefinnande-15008.pdf>
- * Forget, S., Pennequin, V., Agli, O. & Bailly, N. (2021). Brakes and levers to implement an animal-assisted intervention in nursing homes: Preliminary study. *Complementary Therapies in Medicine*, 56(102591), 1-7.
<https://doi.org/10.1016/j.ctim.2020.102591>
- Forsberg, C. & Wengström, Y. (2016). *Att göra systematiska litteraturstudier: Värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning* (4:e uppl.). Natur & Kultur.
- Forsberg, A. (2017). *Omvårdnad på akademisk grund: att utvecklas och ta ansvar*. Stockholm: Natur & Kultur.
- * Handlin, L., Nilsson, A., Lidfors, L., Petersson, M. & Uvnäs-Moberg, K. (2018). The Effects of a Therapy Dog on the Blood Pressure and Heart Rate of Older

Residents in a Nursing Home. *Anthrozoös*, 31(5), 567–576.
<https://doi.org/10.1080/08927936.2018.1505268>

Hedman, A-M. & Olsson-Möller, U. (2020). Att röra sig. I K. Blomqvist., A-K. Edberg., M. Ernst Bravell & H. Wijk (Red.), *Omvårdnad och äldre* (s. 433–481). Studentlitteratur.

Henricson, M. (2017). Diskussion. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod - Från idé till examination inom omvårdnad* (2: a uppl., s. 411–420). Studentlitteratur.

Holt, S., Johnson, R., Yaglom, H. & Brenner, C. (2015). Animal Assisted Activity with Older Adult Retirement Facility Residents: The PAWSitive Visits Program. *Activities, adaptation & aging*, 39(4), 267–279.
<https://doi.org/10.1080/01924788.2015.1089696>

Hörder, H., Skoog, I. & Frändin, K. (2012). Health-related quality of life in relation to walking habits and fitness: a population-based study of 75-year-olds. *Qual Life Res*, 22, 1213–1223. <https://doi.org/10.1007/s11136-012-0267-7>

* Jain, B., Hafford-Letchfields, T., Ellmers, T., Chandra, C., Billings, B., Teacher, R., O'farrell-Pearce, S. & Clancy, C. (2020). Dog-assisted interventions in care homes: A qualitative exploration of the nature, meaning and impact of interactions for older people. *Health and social care*, 29(5), 1450–1460.
<https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1111/hsc.13201>

*Janevic, M., Shute, V., Connell, C., Piette, J., Goesling, J. & Fynke, J. (2019). The Role of Pets in Supporting Cognitive-Behavioral Chronic Pain Self-Management: Perspectives of Older Adults. *Journal of Applied Gerontology*, 39(10), 1088-1096. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1177/0733464819856270>

Karlsson, E-K. (2017). Informationssökning. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod - Från idé till examination inom omvårdnad* (2:a uppl., s. 81-97). Studentlitteratur.

*Krause-Parello, C. (2012). Pet Ownership and Older Women: The Relationships Among Loneliness, Pet Attachment Support, Human Social Support, and Depressed Mood. *Geriatric Nursing*, 33(3), 194–203.
<https://doi.org/10.1016/j.gerinurse.2011.12.005>

*Krause-Parello, C. & Kolassa, J. (2016). Pet Therapy: Enhancing Social and Cardiovascular Wellness in Community Dwelling Older Adults. *Journal of Community Health Nursing*, 33(1), 1–10. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1080/07370016.2016.1120587>

- Krause-Parello, C. (2018). Human-Animal Connections and Nursing Science: What Is the Relationship. *Nursing Science Quarterly*, 31(3) 239–242. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1177/089431841877490>
- Kjellström, S. (2017). Forskningsetik. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: Från idé till examination inom omvårdnad* (2: a uppl, s. 57–80). Studentlitteratur.
- Levinson, B. (1965). Pet Psychotherapy: Use of Household Pets in the Treatment of Behavior Disorder in Childhood. *Psychological Reports*, 17(3), 695 - 698. <https://doi.org/10.2466/pr0.1965.17.3.695>
- Lombard, D. (2021). Person-centred communication in long-term care with older people: a scoping review. *Journal of integrated care*, 29(3), 306-333. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1108/JICA-10-2020-0070>
- Lundman, B. & Nordberg, A. (2019). Åldrande och att vara äldre. I F. Friberg & J. Öhlén (red.), *Omvårdnadens grunder: perspektiv och förhållningssätt* (3:1, s. 205–226). Studentlitteratur.
- Morley, J.E., Flaherty, J.H. (2002). Putting the “home” back in nursing home. *Journals of Gerontology: Medical Sciences*, 57(7), 419–421. <https://doi.org/10.1093/gerona/57.7.M419>
- Moretti, F., De Ronchi, D., Bernabei, V., Marchetti, L., Ferrari, B., Forlani, C., Negretti, F., Sacchetti, C. & Atti, A-R. (2011). Pet therapy in elderly patients with mental illness. *Psychogeriatrics*, 11(2), 125–129. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1111/j.1479-8301.2010.00329.x>
- Mårtensson, J. & Fridlund, B. (2017). Vetenskaplig kvalitet i examensarbete. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod - Från idé till examination inom omvårdnad* (2: a uppl., s. 421–438). Studentlitteratur.
- Nightingale, F. (1954). Anteckningar om sjukvård. Svensk sjuksköterskeförenings förlag.
- Odendaal, J. S. J. (2000). Animal-assisted therapy- Magic or medicine. *Journal of Psychosomatic Research*, 49(4), 275–280. [https://doi.org/10.1016/S0022-3999\(00\)00183-5](https://doi.org/10.1016/S0022-3999(00)00183-5)
- Orlandi, M., Trangeled, K., Mambrini, A., Tagliani, M., Ferrarini, A., Zanetti, L., Tartarini, R., Pacetti, P. & Cantore, M. (2007). Pet therapy effects on oncological day hospital patients undergoing chemotherapy treatment. *Anticancer Research*, 27(6C), 4301–4303. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/18214035/>

- Parish-Plass, N. (2016). Order out of chaos revised: a call for clear and agreed-upon definitions differentiating between animal-assisted interventions. *Journal Animals and Society*, 50, 71-79. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.20631.57769>
- Park, E. & Choi, J. (2020). Attributes associated with person-centered care competence among undergraduate nursing students. *Research in nursing & health*, 43(5), 511-519. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1002/nur.22062>
- *Pitheckoff, N., McLaughlin, S. J. & Medeoris, K. (2016). "Calm, Satisfied, Comforting": The Experience and Meaning of Rabbit-Assisted Activities for Older Adults. *Journal of Applied Gerontology*, 37(12), 1564–1575. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1177/0733464816680322>
- Rietkerk, W., Uittenbroek, R., Gerritsen, D., Slaets, J., Zuidema, S. & Wynia, K. (2019). Goal planning in person-centred care supports older adults receiving case management to attain their health-related goals. *Disability and Rehabilitation*, 43(12), 1682-1691. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1080/09638288.2019.1672813>
- Rinnan, E., André, B., Drageset, J., Garåsen, H., Espnes, G. A., & Haugan, G. (2018). Joy of life in nursing homes: A qualitative study of what constitutes the essence of Joy of life in elderly individuals living in Norwegian nursing homes. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 32(4), 1468-1476. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1111/scs.12598>
- Rosén, M. (2017). Systematisk litteraturöversikt. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (s. 375–389). Lund: Studentlitteratur.
- Sallander, M. (2008). Hur mycket motionerar hundägaren? (Rapport 2008). Sveriges lantbruksuniversitet. <https://www.skk.se/globalassets/dokument/uppfodning/hss/motion-hos-hundar-och-deras-agare.pdf>
- SFS 2003:460. *Lag om etikprövning av forskning som avser människor*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. Hämtad 3 september, 2021, från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2003460-om-etikprovning-av-forskning-som_sfs-2003-460
- SFS 2018:1192. *Djurskyddslag*. Näringsdepartementet RSL. Hämtad 3 september, 2021, från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svenskforfattningssamling/djurskyddslag-20181192_sfs-2018-1192

- Socialstyrelsen. (2017, 17 oktober). *Din rätt till vård – En vägvisare för äldre*. Hämtad 7 september, 2021, från <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/vagledning/2016-5-5.pdf>
- Socialstyrelsen. (2019, 25 januari). *Vårdhund för äldre i särskilt boende En systematisk översikt om effekter och vetenskapligt stöd*. Hämtad 6 september, 2021, från <https://www.socialstyrelsen.se/utveckla-verksamhet/evidensbaserad-praktik/metodguiden/vardhund-for-personer-i-sarskilt-boende/>
- Socialstyrelsen. (2020, Mars). *Vård och omsorg om äldre – Lägesrapport 2020*. Hämtad 6 september, 2021, från <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2020-3-6603.pdf>
- Souter, MA och Miller, MD (2007). Do animal-assisted activities effectively treat depression? A meta-analysis. *Anthrozoös*, 20, 167–180. <https://doi.org/10.2752/175303707X207954>
- Seniorerna i Svenska Pensionärs Förbundet. (2018). Så kan vi minska ensamheten bland äldre (Rapport 2018:2). <https://www.spfseniorerna.se/contentassets/b5ed0f62bd554967a23f88119681eb5f/sa-kan-vi-minska-ensamheten-bland-aldre.pdf>
- Statistiska centralbyrån. (2018). *Sveriges framtida befolkning 2018–2070* (Rapport 2018:1). https://www.scb.se/contentassets/b3973c6465b446a690aec868d8b67473/be0401_2018i70_br_be51br1801.pdf
- Statistiska centralbyrån. (2019). *Fyra procent är socialt isolerade* (Rapport 2019). <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2019/fyra-procent-ar-socialt-isolerade>
- *Swall, A., Ebbeskog, B., Lundh-Hagelin, C. & Fagerberg, I. (2017). Stepping out of the shadows of Alzheimer's disease: a phenomenological hermeneutic study of older people with Alzheimer's disease caring for a therapy dog. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 12(1), 1347013. <https://doi.org/10.1080/17482631.2017.1347013>
- Uvnäs-Moberg, K., Nilsson, A., Handlin, L. & Lidfors, L. (2013). *Trygghetsskapande åtgärder med djur i äldreomsorgen*. Sveriges lantbruksuniversitet. https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/djurhalsa/djurivardensammanfattningid.pdf?fbclid=IwAR3sIpbPegYdHiH6rvG6FGjL5K6ysVO9_sxGY5NHnv71fLqL7bb_Ef5EsPk
- Uvnäs-Moberg, K., Handlin, L., & Petersson, M. (2015). Self-soothing behaviors with particular reference to oxytocin release induced by non-noxious sensory

stimulation. *Frontiers in Psychology*, 5(1529), 1–16.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.01529>

Washington D.C. (1949) *Trials of war criminals before the Nuernberg Military Tribunals under Control Council law no. 10* Nuernberg, October - April 1949.
Utgivare: U.S. G.P.O. Hämtad den 3 september, 2021, från
https://www.loc.gov/rr/frd/Military_Law/pdf/NT_war-criminals_Vol-II.pdf

World Medical Association. (2018, 9 juli). *World Medical Association declaration of Helsinki-Ethical principles for medical research involving human subjects*.
Hämtad 7 maj, 2021, från <https://www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-helsinki-ethical-principles-for-medical-research-involving-human-subject>

World Health Organization. (2006). *Constitution of the world health organization*.
https://www.who.int/governance/eb/who_constitution_en.pdf

Tabell 1: Sökordsöversikt

Sökord	CINAHL	PubMed	PsycINFO
Djurassisterad terapi	Animal assisted therapy	Animal assisted therapy	"Animal assisted therapy"
Djurassisterade aktiviteter	Animal assisted activities	Animal assisted activities	"Animal assisted activities"
Äldre	Elderly	"Elderly"	"Elderly"
Äldre vuxna	Older adults	Older adults	Older adults
Äldreboende	Nursing homes	Nursing homes	Nursing homes

Tabell 2: Sökhistorik

Datum	Databas	Sökord/Limits/ Boolska operatorer	Antal träffar	Lästa abstrakt	Granskade artiklar	Resultat artiklar
2021-09-08	CINAHL	Animal assisted therapy AND older adults Limits: From: 2011–2021; peer-reviewed; English language.	29	29	12	2
2021-09-08	PsycInfo	Animal assisted therapy AND older adults Limits: From: 2011–2021; peer-reviewed; English language.	91	32	5	0
2021-09-08	PubMed	Animal assisted therapy AND older adults Limits: From: 2011–2021; English language.	293	53	16	3
2021-09-08	CINAHL	Animal therapy in nursing homes Limits: From: 2011–2021; peer-reviewed; English language.	7	4	2	0
2021-09-08	PsycInfo	Animal therapy in nursing homes Limits: From: 2011–2021; peer-reviewed; English language.	49	19	6	1
2021-09-08	PubMed	Animal therapy in nursing homes Limits: From: 2011–2021; English language.	77	14	6	0
2021-09-21	CINAHL	Animal assisted activities OR animal assisted therapy AND elderly Limits: From: 2011–2021; peer-reviewed; English language.	71	18	3	0
2021-09-21	PsycInfo	"Animal assisted activities" OR "animal assisted therapy" AND "elderly" Limits: From: 2011–2021; peer-reviewed; English language.	63	32	6	2
2021-09-21	PubMed	Animal assisted activities OR animal assisted therapy AND "elderly" Limits: 10 years (2011–2021)	75	44	19	1
2021-09-21	CINAHL	Manuell sökning				1

Tabell 3: Artikelöversikt**Artikel 1**

Referens	Ambrosi, C., Zaiontz, C., Peragine, G., Sarchi, S. & Bona, F. (2018). Randomized controlled study on the effectiveness of animal-assisted therapy on depression, anxiety, and illness perception in institutionalized elderly. <i>Psychogeriatric</i> , 19(1), 55–64. https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1111/psyg.12367
Land Databas	Italien PsycINFO
Syfte	Syftet med studien var att bedöma hur effektivt hundassisterad terapi var vid ångest och depression hos institutionaliserade äldre.
Metod:	Kvantitativ metod Randomiserad kontrollerad studie
Urval	Ett randomiserat urval av institutionaliserade äldre från 65 års ålder resulterade i 17 personer i behandlingsgruppen och 14 personer i kontrollgruppen.
Datainsamling	Deltagarna fick fylla i olika formulär gällande depression och ångest under studiens gång och under tio veckor deltog patienterna i individuella 30-minuters möten. Med hjälp av observationsmetodik registrerades verbala och icke-verbala interaktioner mellan patient, hund och hundförare.
Dataanalys	Statistiska analyser utfördes med Real Statistics release 5,5 för att kunna avgöra om det fanns några signifikanta skillnader före och efter terapin. Vissa svar analyserades sedan separat och Hotellings parade T-kvadrat-test användes för att se skillnader efter terapiveckorna. Bonferroni-korrigeringsfaktor användes slutligen som uppföljning.
Bortfall	Ej angivet.
Resultat/Slutsats	Hundassisterad terapi har visats vara effektivt för att minska depression hos institutionaliserade äldre och ökningen av verbala interaktioner med hundförarna under studiens gång uppfattades som att hunden underlättade för sociala interaktioner med andra.
Vetenskaplig kvalitet	Utifrån Carlssons och Eimanns (2003) granskningsmall fick denna artikel trovärdighetsgrad I, 87%.

Artikel 2

Referens	Berry, A., Borgi, M., Terranova, L., Chiarotti, F., Aleeva, E. & Cirulli, F. (2012). Developing effective animal-assisted intervention programs involving visiting dogs for institutionalized geriatric patients: a pilot study. <i>Psychogeriatrics</i> , 12(3), 143-150. https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1111/j.1479-8301.2011.00393.x
Land Databas	Italien PsycINFO
Syfte	Syftet med studien var att undersöka värdet av hundassisterad terapi som komplimenterande behandling i syfte att öka livskvaliteten hos den geriatriska populationen.
Metod:	Kvantitativ metod Kvasi-experimentell design
Urval	19 deltagare varav sex män och 13 kvinnor med en medelålder på 85 år. Med hjälp av Mini-mental-state examination genomfördes en bedömning på deras kognitiva tillstånd.
Datainsamling	Data samlades in med hjälp av fokalprovtagning. Deltagarnas beteende observerades och registrerades under varje fysioterapisession och socialiseringspass. Varje fokusperson följdes så långt det var möjligt under alla tillfällen. Samtliga sessioner spelades in med en videokamera.
Dataanalys	En cross-overdesign användes där varje deltagare fungerade som sin egen kontroll. Inom varje aktivitet registrerades sociala interaktioner som kodades. Statistiska analyser utfördes med hjälp av Statview II och Stata 8.0 Software. Data analyserades sedan med Anova vid upprepade tillfällen.
Bortfall	Beteendebedömning: sex bortfall. Fysiologisk bedömning: två bortfall. Psykologisk bedömning: tre bortfall.
Resultat/Slutsats	Hundassisterad terapi visade potential till att förbättra livskvaliteten på äldreboende och påverkade de äldres inaktiva tillstånd.
Vetenskaplig kvalitet	Utifrån Carlssons och Eimanns (2003) granskningsmall fick denna artikel trovärdighetsgrad I, 84%.

Artikel 3

Referens	Forget, S., Pennequin, V., Agli, O. & Bailly, N. (2021). Brakes and levers to implement animal-assisted intervention in nursing homes: Preliminary study. <i>Complementary Therapies in Medicine</i> , 56(102591), 1-7. https://doi.org/10.1016/j.ctim.2020.102591
Land Databas	Frankrike PubMed
Syfte	Syftet med studien var att utforska i vilken utsträckning djurassisterad terapi användes av vårdgivare.
Metod:	Kvalitativ metod Innehållsanalys
Urval	11 personer som var berättigade att delta i studien enligt gällande inklusionskriterier valdes ut av psykologerna. Alla deltagare arbetade på äldreboenden och hade tidigare erfarenhet av djurassisterad terapi.
Datainsamling	Halvstrukturerade och semistrukturerade intervjuer genomfördes av psykologerna.
Dataanalys	Två psykologiforskare analyserade den inkomna datan med hjälp av kvalitativa tekniker för innehållsanalys i fyra steg. Som första steg transkriberades intervjuerna och forskarna läste detta, i det andra steget utfördes kategorier och koder av intervjumaterialet, i det tredje steget grupperades koderna i tänkta teman och i det fjärde steget behandlades datan individuellt av varje forskare och sedan gjordes detta även gemensamt.
Bortfall	Ej angivet.
Resultat/Slutsats	Resultatet påvisade att personalen kände en rädsla för att den djurassisterade terapin skulle kräva extra arbetsinsats i form av mer städning, ökad närvaro och förändrad organisation. De positiva effekterna korrelerade väl med befintlig litteratur, där det bland annat visades att terapin hade positiv inverkan på sociala relationer och gav de boende en förbättrad livskvalitet. Djurassisterad terapi beskrivs av personalen fungera effektivt som alternativ till viss läkemedelsbehandling för de äldre.
Vetenskaplig kvalitet	Utifrån Carlssons och Eimanns (2003) granskningsmall fick denna artikel trovärdighetsgrad I, 80%.

Artikel 4

Referens	Handlin, L., Nilsson, A., Lidfors, L., Petersson, M. & Uvnäs-Moberg, K. (2018). The Effects of a Therapy Dog on the Blood Pressure and Heart Rate of Older Residents in a Nursing Home. <i>Anthrozoös</i> , 31(5), 567–576. https://doi.org/10.1080/08927936.2018.1505268
Land Databas	Sverige PsycINFO
Syfte	Syftet med studien var att ta reda på om frekventa besök av en terapihund på vård- och omsorgsboende kunde påverka de äldre boendes systoliska blodtryck och puls. Det sekundära syftet var att jämföra skillnader mellan de med högt och de med normalt systoliskt blodtryck.
Metod:	Kvantitativ metod Randomiserad kontrollerad studie
Urval	Fem deltagare rekryterades från respektive vårdhem. Studien inbegrep från start totalt 30 deltagare, varav 24 kvinnor och sex män. För att få delta i studien skulle deltagarna vara svensktalande, kapabla att delta i ett enkelt samtal, kunna fatta egna beslut och förstå information och instruktioner.
Datainsamling	Både hund- och kontrollstudien delades in i tre perioder om två veckor vardera. Forskarna inledde inga samtal med de boende utan svarade enbart på frågor som deltagarna ställde. I övrigt var forskarna i närheten utan att interagera med dem.
Dataanalys	Statistisk analys utfördes med hjälp av Friedmans tvåvägsanalys för att kunna urskilja skillnader över tid inom de två grupperna. Wilcoxon signed-rank test användes sedan för att bedöma den inkomna datan varpå Bonferroni-korrigerig gjordes. Slutligen användes Mann-Whitney U för att bedöma skillnaderna mellan de två olika studierna avseende blodtryck och hjärtfrekvens.
Bortfall	Totalt slutförde 26 av 30 deltagare studien. Fyra deltagare uteslöts på grund av långvarig sjukdom som gjorde att de inte kunde delta fullt ut.
Resultat/Slutsats	I studien kunde påvisas att vid frekventa besök av terapihund minskade äldre vuxnas puls signifikant. För de boende som hade ett systoliskt blodtryck på 130 eller över minskade såväl hjärtfrekvens som blodtryck under studiens gång.
Vetenskaplig kvalitet	Utifrån Carlssons och Eimanns (2003) granskningsmall fick denna artikel trovärdighetsgrad I, 96%

Artikel 5

Referens	Jain, B., Hafford-Letchfields, T., Ellmers, T., Chandra, C., Billings, B., Teacher, R., O'farrell-Pearce, S. & Clancy, C. (2020). Dog-assisted interventions in care homes: A qualitative exploration of the nature, meaning and impact of interactions for older people. <i>Health and social care</i> , 29(5), 1450–1460. https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1111/hsc.13201
Land Databas	Storbritannien CINAHL
Syfte	Syftet var att undersöka vilken effekt djurassisterad terapi hade på det känslomässiga välbefinnandet för äldre boende på vårdhem.
Metod:	Kvalitativ metod Innehållsanalys
Urval	54 personer boende på vårdhem med olika kognitiva och fysiska förutsättningar deltog i studien. Informerat samtycke skapades genom en flerstegsprocess.
Datainsamling	Datainsamlingen pågick under 12 veckor. Varje vecka deltog 11–15 personer som under 90 minuter observerades av 1–2 personer från forskargruppen. Forskaren förde fältanteckningar med hjälp av en halvstrukturerad observationsstudie. Sedan skapades fyra små fokusgrupper där personalen på boendet under 30–120 minuter fick svara på specifika frågor gällande hur de ansåg att deltagarna påverkats utav den djurassisterade terapin. Diskussionen spelades in och transkriberades för dataanalys.
Dataanalys	Induktiv metod. 238 sidor observationsdata från 36 observationssessioner analyserades manuellt utav sex personer i forskargruppen.
Bortfall	Ej angivet.
Resultat/Slutsats	Resultatet visade att det fanns tydliga fördelar för de äldre som deltog i djurassisterad terapi. De äldre upplevde en känslomässig stimulans, möjligheter till social interaktion och att det väckte upp minnen från förr.
Vetenskaplig kvalitet	Utifrån Carlssons och Eimanns (2003) granskningsmall fick denna artikel trovärdighetsgrad I, 88%.

Artikel 6

Referens	Janevic, M., Shute, V., Connell, C., Piette, J., Goesling, J. & Fynke, J. (2019). The Role of Pets in Supporting Cognitive-Behavioral Chronic Pain Self-Management: Perspectives of Older Adults. <i>Journal of Applied Gerontology</i> , 39(10), 1088-1096. https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1177/0733464819856270
Land Databas	USA CINAHL
Syfte	Syftet med denna studie var att utforska hur husdjursägande främjar självhanteringsstrategier för kognitivt beteende i vardagen.
Metod:	Kvalitativ metod Grounded theory
Urval	Deltagarna skulle vara över 70 år och av någon orsak haft smärta minst hälften av alla dagarna de senaste sex månaderna. De skulle bo heltid med ett djur och interagera med djuret fyra gånger per dag. De studieuteslutningar som gjordes var begränsade till personer med kognitiv funktionsnedsättning, såsom demens, då det skulle störa deltagandet i gruppdiskussioner.
Datainsamling	Alla deltagare fick genomföra en kort, anonym undersökning gällande hälsotillstånd och smärtintensitet den senaste veckan samt svara på vilken typ av husdjur de hade. Fyra fokusgrupper genomfördes sedan mellan november 2017 och maj 2018 och antalet deltagare i varje grupp varierade mellan fyra och nio. Diskussionerna varade mellan 60 och 90 minuter.
Dataanalys	Ledande forskare och forskningsassistent träffades inför varje träff med fokusgrupperna för att diskutera och spela in viktiga teman. Relevant innehåll transkriberades sedan från digitala inspelningar av grupperna. Alla transkriptioner granskades sedan i detalj och forskaren använde koder för alla meningsfulla påståenden.
Bortfall	Ej angivet.
Resultat/Slutsats	Äldre människor som ägde en hund eller katt rapporterade att djuren underlättade fördelaktiga beteenden och tankar för att hantera ihållande smärta. Äldre vuxna med smärta bör därför uppmuntras till att överväga djurassisterad terapi som alternativ behandling. Att använda sig av djurs stödjande roll kan skapa nya tillfredsställande tillvägagångssätt för att engagera äldre i självhanteringen av kroniska smärttillstånd.
Vetenskaplig kvalitet	Utifrån Carlssons och Eimanns (2003) granskningsmall fick denna artikel trovärdighetsgrad I, 87%.

Artikel 7

Referens	Krause-Parello, C. (2012). Pet Ownership and Older Women: The Relationships Among Loneliness, Pet Attachment Support, Human Social Support, and Depressed Mood. <i>Geriatric Nursing</i> , 33(3), 194–203. https://doi.org/10.1016/j.gerinurse.2011.12.005
Land Databas	USA CINAHL
Syfte	Syftet med studien var att fastställa hur husdjur och mänskligt socialt stöd var förknippat med deprimerat humör och ensamhet bland äldre kvinnor som ägde ett husdjur.
Metod:	Kvantitativ metod Tvärsnittsstudie
Urval	Kvinnor i åldern 55 till 84 år som ägde en hund eller katt, bodde i fristående bostäder och kunde kommunicera på engelska fick delta.
Datainsamling	Ett demografiskt frågeformulär utvecklades för studie där deltagarna skulle ange ålder, ras, civilstånd, utbildningshistoria, boende och bostadstyp. Graden av depression mättes med hjälp av Psychological General Well-Being skalan. Ensamhet mättes med ensamhetsskalan Revised UCLA. Kopplingen till husdjuren mättes med hjälp av Pet attachment skalan. Det sociala stödet mättes med hjälp av Coping strategy indicator: Seeking support subscale. Alla dessa frågeformulär sammanställdes sedan.
Dataanalys	Det genomfördes en effektanalys. Data analyserades sedan med hjälp av 2-tailed tester.
Bortfall	Ej angivet.
Resultat/Slutsats	Husdjur visades kunna hjälpa äldre vuxna att uppnå ett ökat socialt stöd. Det föreslås därför att sjuksköterskor som arbetar med den geriatriska befolkningen utvärderar husdjursrelationer och diskuterar fördelarna med dessa relationer sett till socialt stöd och som hanteringsresurs.
Vetenskaplig kvalitet	Utifrån Carlssons och Eimanns (2003) granskningsmall fick denna artikel trovärdighetsgrad I, 82%.

Artikel 8

Referens	Krause-Parello, C. & Kolassa, J. (2016). Pet Therapy: Enhancing Social and Cardiovascular Wellness in Community Dwelling Older Adults. <i>Journal of Community Health Nursing</i> , 33(1), 1–10. https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1080/07370016.2016.1120587
Land Databas	USA PubMed
Syfte	Syftet var att undersöka förändringar i puls och blodtryck i samband med djurassisterad terapi hos den äldre befolkningen.
Metod:	Kvantitativ metod Kvasiexperimentell design
Urval	28 deltagare ingick i studien, varav 12 av dessa var män och 16 var kvinnor mellan 60 och 102 år.
Datainsamling	För denna studie formulerades en demografisk enkät. Stress mättes med Perceived stress scale (PSS). SF-36 användes sedan för att mäta deltagarnas hälsa.
Dataanalys	Spearmen, t-test och analys av varians har gjorts.
Bortfall	Två bortfall rapporterades.
Resultat/Slutsats	Djurassisterade program hade god effekt på äldre boende i samhället genom stödjande social funktion och påverkan av den kardiovaskulära hälsan. Det gick att se signifikant samband mellan socialisering med hund och sänkning av det systoliska blodtrycket samt sänkning av pulsen. Det diastoliska blodtrycket förblev oförändrat.
Vetenskaplig kvalitet	Utifrån Carlssons och Eimanns (2003) granskningsmall fick denna artikel trovärdighetsgrad I, 87%.

Artikel 9

Referens	Pitheckoff, N., McLaughlin, S. J. & Medeoris, K. (2016). "Calm, Satisfied, Comforting": The Experience and Meaning of Rabbit-Assisted Activities for Older Adults. <i>Journal of Applied Gerontology</i> , 37(12), 1564–1575. https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1177/0733464816680322
Land Databas	USA PubMed
Syfte	Syftet var att få en förståelse för deltagarnas upplevelser av djurassisterade aktivitetsprogram som ger äldre vuxna möjlighet till integration med kaniner.
Metod:	Kvalitativ metod Innehållsanalys
Urval	Åtta deltagare intervjuades för denna studie, sju kvinnor och en man. Alla var boende i Midwestern. Deltagarnas ålder var mellan 71 och 95 år med en medelålder på 84,7.
Datainsamling	Datainsamlingen inkluderade direkt observation av aktiviteten och fördjupade intervjuer. Innan observationen utfördes gav deltagarna muntligt samtycke och innan intervjuerna gavs skriftligt samtycke av samtliga deltagare.
Dataanalys	Tematisk analys utfördes. Till en början lästes fältanteckningar för att kategorier skulle kunna urskiljas. Efter ordagrann transkription av de utförda intervjuerna genomförde en av författarna tematisk analys av dessa. Transkriberingar utfördes sedan i syfte att identifiera sökord, idéer och mönster. Efter att den tematiska kodningen genomförts utvecklades en kodbok för att kunna gruppera data. Koderna lästes sedan flera gånger i syfte att identifiera kluster av mening och teman. För ökad trovärdighet jämfördes detta med data som erhållits vid den direkta observationen.
Bortfall	Ej angivet.
Resultat/Slutsats	Resultatet visade flera fördelar. Deltagarna upplevde att kaninerna hade en lugnande effekt, uppmuntrade till social interaktion och fungerade som ett socialt stöd. Deltagarna ansåg att terapin var bra men uttryckte en önskan om längre och mer frekventa besök.
Vetenskaplig kvalitet	Utifrån Carlssons och Eimanns (2003) granskningsmall fick denna artikel trovärdighetsgrad II, 75%.

Artikel 10

Referens	Swall, A., Ebbeskog, B., Lundh-Hagelin, C. & Fagerberg, I. (2017). Stepping out of the shadows of Alzheimer's disease: a phenomenological hermeneutic study of older people with Alzheimer's disease caring for a therapy dog. <i>International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being</i> , 12(1), 1347013. https://doi.org/10.1080/17482631.2017.1347013
Land Databas	Sverige PubMed
Syfte	Syftet med studien var att belysa effekten av djurassisterad terapi för äldre personer med Alzheimers sjukdom boende på äldreboenden.
Metod:	Kvalitativ metod Fenomenologisk – hermeneutisk analysmetod
Urval	Fyra kvinnor och en man i åldern mellan 89 och 95 år med medelhög till svår alzheimer.
Datainsamling	Datainsamlingen bestod av videoobservationer vars syfte var att fånga deltagarnas interaktion med terapihunden. Alla besök spelades in vilket resulterade i totalt 50 sessioner och 25 timmar videomaterial.
Dataanalys	Första steget i analysfasen var naiv läsning, vilket sedan följdes av en strukturanalys och omfattande förståelse. Därefter skrevs första naiva förståelsen ner för att skapa en sammanhängande text. Steg två i analysprocessen var strukturanalys, de transkriberade videoobservationerna delades sedan upp i meningsenheter. Meningsenheterna delades sedan in i underteman, teman och slutligen ett huvudtema.
Bortfall	Ej angivet.
Resultat/Slutsats	Djurassisterad terapi ansågs ha effekt på äldre personer med demens genom att minimera agitation och ångestframkallande beteenden så som aggression och apati. Det visade också på att deras livskvalitet och sociala interaktion förbättrades.
Vetenskaplig kvalitet	Utifrån Carlssons och Eimanns (2003) granskningsmall fick denna artikel trovärdighetsgrad I, 89%.